

سلوک خانوادگی

فصل فرشتی
حجت الاسلام والمسلمین حسین ابراهیمی

یکی از لحظات به یادماندنی برای خانواده، جلسات و گردهمایی‌های خانوادگی و حضور آشنایان و اطرافیان در کنار هم است که این امر خود به خود برکات و زیبایی‌های زیادی دارد. حالا به این امر اگر بحث یاد کردن و توسل به اهل بیت^(ع) را هم اضافه کنیم، دیگر فردی نمی‌تواند لطف و زیبایی این جلسات را در شمار آورد. اصل جلسات عزاداری امام حسین^(ع) با همه برکاتی که برای آن برشمرده‌اند، همین جلسات روضه خانگی است که از دیرباز در کشور ما برگزار می‌شده است. کسی نمی‌تواند برکات جلسات بزرگی را که در فضای شهر و کشور برگزار می‌شود، نفی کند اما آن جلسات به هیچ وجه برکت روضه‌های خانگی را برای افراد ندارد. وقتی به خاطر امام حسین و اهل بیت^(ع) تدارک می‌بینند و اطرافیان می‌آیند و در کنار هم می‌نشینند و فرزندان در این جلسه کار می‌کنند، این خودش یک سلوک خانوادگی در ضمن ارتباط پیدا کردن با معارف دینی با حضور روحانیان در این جلسات است.

امام باقر^(ع) به فردی که در روز عاشورا نمی‌تواند به زیارت امام حسین^(ع) برود، توصیه کرده‌اند که: «بر حسین^(ع) ندبه، عزاداری و گریه کند و به اهل خانه خود دستور دهد که بر امام حسین^(ع) بگریند و در خانه‌اش با اظهار گریه و ناله بر حسین^(ع)، مراسم عزاداری برپا کند و یکدیگر را با گریه، تعزیت و تسلیت‌گویی در سوگ حسین^(ع) در خانه هایشان ملاقات کنند».

باید از تکلف‌ها و زرق و برق‌ها در این طور جلسات، جلوگیری شود تا ضمن آسان شدن این گونه گردهمایی‌ها، افرادی که از نظر مالی ضعیف هستند، هم بتوانند این جلسات را برگزار کنند.

در ضمن، تمام برکاتی که برای صلہ رحم گفته شده است، در این جلسات وجود دارد که بالاتر از آن با نیت نام و یاد خدا و اهل بیت^(ع)، افراد در این جلسات گردهم جمع می‌شوند و چقدر خوب است که جلسات روضه خانگی با خواندن قرآن آغاز شود که بر خواننده شدن قرآن کریم در منزل انسان، در روایات ما بسیار تأکید شده است. پیامبر اکرم^(ص) فرمودند: «خانه‌ای که در آن قرآن زیاد تلاوت شود، خیر و برکتش زیادی می‌شود و اهل خانه در روضعت قرآرمی‌گیرند و آن خانه برای اهل آسمان می‌درخشد، همان‌گونه که ستارگان برای اهل زمین می‌درخشند». علاوه بر اینکه این مجالس با تلاوت قرآن آغاز می‌شود، یاد اهل بیت^(ع) هم مصداق یاد خداست و مشمول این حدیث قرار می‌گیرد. نکته بعدی این است که در بین هر خانواده مشکلاتی وجود دارد که برگزاری جلسات مذکور و نام و یاد اهل بیت^(ع) می‌تواند آن‌ها را حل کند. آیت‌ا... قاضی^(ص) در وصیت نامه خود گفته است: «از عزاداری و زیارت حضرت سیدالشهدا^(ع) گذشت نکتید، هر چند دو یا سه نفر برای روضه هفتگی حاضر باشند، دلیل بر آن است. گشایش امور و اگر روز هفتگی نگرفت، دهه اول محرم ترک نشود».

همان‌طور که گفته شد، عنایت ویژه اهل بیت^(ع) به این‌گونه جلسات، همیشگی است و برکات این نوع جلسات، شمردنی نیست و می‌تواند یک خانواده و فامیل را در مسیر خدا قرار دهد و زیبایی‌های الهی را در این خانواده، جاری و مشکلات و بلاها را از آن‌ها دور کند؛ کما اینکه همین مضمون در حدیث کسا برای کسانی که از محبان اهل بیت^(ع) گردهم می‌نشینند و نام ایشان را می‌برند، ذکر شده است. در دهه فاطمیه، روضه‌های خانگی رونق زیادی دارد.

با ذکر اهل بیت^(ع) و توجه حضرت فاطمه^(ص) از خداوند بزرگ می‌خواهیم که توفیق این حرکت زندگی‌ساز و پربرکت را به همه ما بدهد و با نام و یاد و توسل به اهل بیت^(ع)، خانواده و فرزندان ما را در مسیر خود بیمه و حفظ کند. ان شاء...!

آداب

برکات تسبیحات اربعه حضرت زهرا^(ص)

در مدح تسبیحات اربعه بسیار نوشته‌اند و در اثرات این ذکر که پیامبر^(ص) به حضرت فاطمه^(ص) آموزش داده‌اند، بسیار می‌توان سخن گفت؛ هر چند مجال ما کم است، در ادامه با توجه به فرارسیدن دهه فاطمیه و ایام عزای فاطمی، در شان و اثر این ذکر مفید و کارا، سخنان کوتاهی می‌آوریم.

در منابع و اسناد شیعیان که از زبان حضرت علی^(ع) بیان شده است، این ذکر را پیامبر^(ص) به حضرت زهرا^(ص) آموزش دادند. طبق این روایت، حضرت زهرا^(ص) که از کارهای روزانه خانه به سختی افتاده بودند، برای انجام امور منزل، کمک‌حال و خادمی را از پیامبر تقاضا کردند. پیامبر^(ص) در پاسخ به درخواست دختر بزرگوارشان، این تسبیح را به ایشان آموختند و آن را از هر خادم و خدمتکاری بهتر دانستند و حضرت زهرا^(ص) از موختن این تسبیح، شاد و خرسند شدند. پیامبر اکرم^(ص) فرمودند: «فاطمه جان! چیزی به تو دهم که برایت از خادم و آنچه در دنیاست، بهتر باشد؛ بعد از نماز، ۳۴ بار...! اکبر و ۳۳ مرتبه الحمدلله و ۳۳ بار سبحان...! بگو. آن‌گاه این اذکار سه‌گانه را با «لااله الا...» پایان بده و این برای تو از آنچه خواسته‌ای و از دنیا و آنچه در دنیاست، بهتر خواهد بود» (کافی، ج ۲، ص ۲۴۲). و مطابق آنچه از این ماجرا در اسناد نقل شده است، در آن لحظه که این هدیه آسمانی به حضرت فاطمه^(ص) عطا شد، فرمودند: «رَضِیْتُ عَنْ ا... وَعَنْ رَسُولِهِ ا، خدا و رسول خدا راضی شدم» (من لایحضره الفقیه، ترجمه غفاری، ص.ج یک، ص ۵۰۲) و چون حضرت فاطمه^(ص) سبب تشریع این تسبیح بوده‌اند، این تسبیح به حضرت زهرا^(ص) منسوب شده است. حضرت فاطمه^(ص) بعد از آنکه دستور تسبیحات معروف را از رسول اکرم^(ص) دریافت کردند، در ابتدا، رشته‌ای از پشم تابیده آماده کردند و به عدد تسبیحات به آن گره زده، با دست خویش آن را می‌چرخاندند و تکبیر و تسبیح و حمد خدای می‌گفتند تا اینکه عمویشان، حمزه بن عبدالمطلب، شهید شدند، پس حضرت فاطمه^(ص) از تربت قبرایشان، خاک برداشتند و تسبیح ساختند و با آن تسبیح می‌گفتند و مردم از حضرت الگوبرداری کردند. بعد از شهادت سیدالشهدا^(ع) نیز مردم از تربت ایشان که درباره فضیلت آن روایات زیادی وجود دارد، تسبیح ساختند و با آن به ذکر پرداختند. مرتضی‌مطهری بعد از ذکر این واقعه تاریخی، می‌گوید: این عملکرد حضرت فاطمه^(ص) معنادار است و بر ارزش و اهمیت شهید، دلالت می‌کند.

آداب ذکر حضرت فاطمه^(ص)

بیان تسبیحات حضرت زهرا^(ص) پس از هر نماز، مستحب است اما ذکر آن پس از نماز صبح، مستحب مؤکد است و چنان‌که از متون روایی شیعه برمی‌آید، ذکر تسبیحات حضرت زهرا^(ص) شرایطی دارد:

- حفظ و رعایت ترتیب اذکار و تعداد هر ذکر؛ اول...! ۳۴ بار، الحمدلله ۳۳ بار و بعد سبحان...! ۳۳ مرتبه. می‌توان ذکر سبحان...! را زودتر از ذکر الحمدلله گفت، ولی بهتر آن است که ذکر الحمدلله، اول گفته شود.
- حضور قلب و توجه معنوی در هنگام تسبیح.
- ذکر تسبیح، بلافاصله پس از پایان نماز و بدون برهم زدن حالت نماز.
- رعایت موالات بین اجزای تسبیح، به معنای فاصله نینداختن بین اذکار و قطع نکردن تسبیح با کاری دیگر.
- بنا گذاشتن بر عدد کمتر در صورت شک در تعداد تسبیحات.
- گفتن یک بار لااله الا... پس از تسبیحات.

اثرات تسبیحات حضرت فاطمه^(ص) در روایات

عبادت‌تی بزرگ

امام باقر^(ع) درباره تسبیح حضرت فاطمه^(ص) می‌فرماید: «خداوند متعال با هیچ ستایشی، بالاتر از تسبیحات فاطمه زهرا^(ص) عبادت نشده است و اگر چیزی افضل از آن وجود داشت، رسول خدا^(ص) آن را به فاطمه^(ص) عطا می‌کرد».

آموزش خداوندی

همچنین امام صادق^(ع) می‌فرماید: «تسبیح حضرت زهرا^(ص) هر روز در تعقیب هر فریضه، نزد من محبوب‌تر است از به جا آوردن هزار رکعت نماز در هر روز».

پاداش اخروی

امام صادق^(ع) در جای دیگری می‌فرماید: «هر شخصی تسبیح فاطمه^(ص) را در نماز واجب و قبل از اینکه از حالت جلوس تشهد و سلام خارج شود به جا آورد، خداوند بهشت را براو واجب کند».

شهرت

۳۳ شنبه ۲۸ شهریور ۱۳۹۲ شماره ۱۴۷۷

۱۴

لایحه

نگاهی به پیوند سوره کوثر با جایگاه حضرت زهرا^(ص)

خیری که جاودانه است

حمیده ذاکری |فاطمه نامی است که نزدیک‌ترین پیوند را با رسول خدا^(ص) و معجزه ایشان، قرآن کریم، دارد. پس عجیب نیست که نام و نشان او را در بین سوره‌ها و آیه‌های این معجزه دنبال کنیم؛ معجزه‌ای که کوتاه‌ترین سوره‌اش، «کوثر»، با نام فاطمه^(ص) گره خورده است و گواه خیر کثیری است که خدا در مرتبه اول به رسولش و در مراتب دیگر به همه جهانیان اهدا کرده است؛ هدیه‌ای که درک عظمتش به‌گواه اهل بیت^(ع)، کار هر کسی نیست. در ایام شهادت آن بانوی بزرگوار اسلام پای منبر علما نشستہ‌ایم، بلکه پاره‌ای از عظمت این خیر کثیر را دریابیم.

کوثر: پربرکت‌ترین سوره قرآن

سوره کوثر که شاید خیلی از ما، آن را حفظ و با آن مأنوس باشند، کوچک‌ترین سوره قرآن است و جزو پربرآرت‌ترین و پربرکت‌ترین سوره‌های قرآن، در «خصال» مرحوم صدوق آمده است که اگر کسی مداومت بر این سوره بکند در نمازهای مستحب و واجب، در قیامت حتما از حوض کوثر به او خوانده می‌شود و جالب‌ترش این است که در محضر رسول...! ^(ص) در بهشت قرار می‌گیرد. سوره کوثر می‌تواند بسیار دستگیری بکند از انسان؛ چون قرآن کریم شفاعت می‌کند. قرآن یک کلام صامت نیست که ساکت و خاموش باشد، بلکه یک حقیقت زنده است که از عالم بالا آمده است و جاری است و از ما دستگیری می‌کند و ما را سیر می‌دهد، درجات ما در قیامت به اندازه برخورداری از قرآن است. اگر فردی به سوره کوثر متوسل باشد و انوار این سوره و حقیقت آن در جان و دلش بنشیند، این سوره می‌تواند ما را تا آنجا برساند. در این سوره، خدای متعال به حضرت نبی اکرم^(ص) خطاب می‌کند: «إِنَّا أَعْطَيْنَاكَ الْكُوثَرَ» (کوثر/۱). ما به شما کوثر را عطا کردیم، «عطا، غیر «اینا» است، یعنی بخشیدیم به شما، یعنی همه چیز تمام شده است و ملک حضرت است.

منبر حجت الاسلام والمسلمین میرباقری

کوثر: نسل بابرکت

نسل پیغمبر از طریق پیغمبر، از طریق پسر نه که از طریق دختر، ادامه پیدا می‌کند. خود خاتم النبیا^(ص) فرمودند: «صراط مستقیم، من هستم. بعد از من علی بن ابیطالب است و بعد از علی، اولاد من از سلب علی بن ابیطالب هستند». «إِنَّا أَعْطَيْنَاكَ الْكُوثَرَ؛ ما به تو کوثر را عطا کردیم» و این کوثر، تطبیق دارد با زهرای مرضیه^(ص) و مصداقی جز زهرای مرضیه^(ص) نمی‌شود. برایش بیان کرد. [ای پیغمبر] افرادی که فکر می‌کنند تو پسر نداری، تصور می‌کنند نسل آدم از طریق اولاد ذکور [پسر] ادامه پیدا می‌کند. اما ما به تو دختری دهیم که اسمش هم خیر کثیر است. کوثر است و نسل تو از او ادامه پیدا می‌کند و آن‌هایی که تو را ابتر می‌دانند و ادامه دار نمی‌دانند، خودشان ابتر هستند.

منبر حجت الاسلام والمسلمین مؤمنی

کوثر: خیری که هدیه خداست

این سوره همه چیزش استثنایی است. کلماتش استثنایی است، چون «إِنَّا أَعْطَيْنَا» هیچ جای قرآن نیست. کوثر هیچ جای قرآن نیست. «فَصَلِّ لِرَبِّكَ» هیچ جای قرآن نیست. «وَأَنْخَرْ» هیچ جای قرآن نیست. «إِنَّ شَأْنَكُمْ هُوَ الْكُوثَرُ» هم هیچ جای قرآن نیست. کلماتش منحصر به فرد است. از نظر کوچک‌تر بودن، هیچ جای قرآن سوره به این کوچکی نداریم. از نظر محتوا، خود سوره کوثر، کوثر است. «إِنَّا أَعْطَيْنَاكَ الْكُوثَرَ؛ ما به تو کوثر دادیم. کوثر یعنی زیاد، یک زیادی‌ای که خوب است و یک زیادی‌ای که بد است»، «الْهَآكُمُ الْفَكَآثَرُ» (تکآثر/۱) است. «إِنَّا أَعْطَيْنَاكَ الْكُوثَرَ». تکآثر از کثیر است. کوثر هم از کثیر است. از این کثیر، هم می‌شود تکآثر درست کرد، هم کوثر. یکی خوب است و یکی بد است. کوثر خوب است، ولی تکآثر بد است. کوثر خیر زیادی است که هدیه خداوند است. هر وقت به پیغمبر جسارت کردند، خدا یک سیلی به آن‌ها زد. به پیغمبر گفتند: مجنون، «إِنَّكَ لَمَجْنُونٌ»؛ بی‌شک تو جن زده هستی» (حجر/۶). آیه نازل شد، «مَا أَنتَ بِمُعْجِزٍ مَّنْجُونٌ»؛ به لطف خدا تو دیوانه نیستی» (قلم/۲). به پیغمبر گفتند: شاعر! آیه نازل شد، «وَمَا عَلَّمْنَاكَ الْبُشْرَ وَ مَا يُنْفَعِي لَهٗ» (یس/۶۹)، به پیغمبر گفتند: ساحر. خلاصه هر متلکی به پیغمبر گفتند، خدا جواب داد. اما این متلک ابتر را خدا جواب نداد و یک سوره در جواب آن‌ها فرستاد. باقی متلک‌ها را با جمله جواب می‌داد، اما کلمه ابتر را خدا با یک سوره جواب داد. نمی‌گوید: «ان شائناک الابر»؛ می‌گوید: «إِنَّ شَأْنَكُمْ هُوَ الْكُوثَرُ»؛ یعنی هر که در تاریخ تو را ناقص بداند، خودش ناقص است. پیغمبر^(ص) که از دنیا رفت، همه سمت خلیفه اول رفتند. چند نفری سمت حضرت علی^(ع) بودند، در غریحهم ۱۰ هزار نفر بودند که از این ۱۰ هزار نفر فقط چهار نفر با علی^(ع) بودند، یعنی شیعه یک بیست و پنج هزارم بود. الان شیعه یک سوم مسلمان هاست. چطور شد که این قدر رشد کرد؟ «إِنَّ شَأْنَكُمْ هُوَ الْكُوثَرُ» خدا گفته است: اسلام کره زمین را خواهد گرفت.

منبر حجت الاسلام والمسلمین قرآنی

در جریان سوره کوثر مستحضرید که غالب مفسران شیعه و سنی گفته‌اند؛ عده‌ای از بزرگان قریش، مشرکان، بدخواهان و معاندان، به دلیل همان سنت‌های باطنی جاهلیت گفتند پیغمبر بعد از مردن، نام و مکتب و یادش از بین می‌رود؛ برای اینکه او پسر ندارد! درباره دختر، باورشان این بود که «بنوا بنوا ابناءنا و بناتنا بنوهنَّ ابناء الرجال الأباعد». این شعر، شعار رسمی جاهلیت بود. می‌گفتند: «سران ما و نوه‌های پسری ما، فرزندان ما هستند. اما نوه‌های دختری ما فرزند ما نیستند. این‌ها فرزند مردان دیگرند!» و بناتنا بنوهنَّ اتباع رجال ابائِه. این‌ها برای زن حرم‌تی قائل نبودند. برای فرزندهای دختر حرم‌تی قائل نبودند. می‌گفتند: به ما مربوط نیست و همچنین می‌گفتند؛ چون پیغمبر، پسرش قیلا مرده است و اکنون پسری ندارد و جز دختر چیزی از او نمانده است، با مردن او، مکتب و نام و دین او سیری می‌شود و از بین می‌رود ولی ذات اقدس الهی فرمود: «تو برای همیشه می‌مانی»؛ برای اینکه من به تو نعمتی دادم که هیچ انسانی نمی‌تواند آن را از بین ببرد. به تو فرزندی دادم که حافظ و مجری آن نعمت است. آن نعمتی که به تو دادم، قرآن است و آن کسانی هم که حافظ قرآن، مفسر قرآن، مبین قرآن، معلم قرآن، مجری احکام و حقوق قرآن هستند، فرزندان همین دخترند. فرمود: «إِنَّا أَعْطَيْنَاكَ الْكُوثَرَ». این کوثر مصادیق فراوانی دارد؛ دین است، قرآن است و ولایت است. «إِنَّا أَعْطَيْنَاكَ الْكُوثَرَ فصل لربک والنحر. آن شائناک هو الأبتَر»؛ یعنی آن‌ها که تو را شمامت می‌کردند و ابتر بودن تو را در نظر داشتند، آن‌ها ابترند نه تو.

منبر آیتا... جوادی‌املی

کوثری که ۲ حقیقت عالم از او جاری می‌شود

امام صادق^(ع) فرمودند: «مادر ما ثئه نام عندا...! دارد. یکی از آن‌ها زهراست». وقتی از حضرت سؤال شد چرا مادر شما «زهرا» نام گرفت، در پاسخ فرمودند: «خدای متعال، مادر ما را از نور عظمت خودش آفرید. هیچ حجابی نبود». در روایتی آمده است: خدای متعال فاطمه را فاطمه نامید؛ چون وقتی این وجود مقدس به دنیا آمد و از نور ایشان نورانی‌^(ع) خارج می‌شود، دشمنان از اینکه بتوانند در دستگاه نبی اکرم^(ص) نفوذ کنند، مأیوس شدند و طمع آن‌ها را برید و قطع کرد، بنابراین خدای متعال دو نعمت به پیغمبر داده است که سرآمد همه نعمت‌ها و خیرات است، قرآن و اهل بیت^(ع)؛ همه مقامات قرآن و مقامات اهل بیت^(ع) در وجود مقدس حضرت زهرا^(ص) در این عالم تنزل پیدا کرده است، لذا ادامه نسل مقدس نبی اکرم به حضرت زهراست و حضرت زهرا^(ص)، کوثر اعطایی خدای متعال به نبی اکرم^(ص) است. پس وقتی می‌گوید ای پیغمبر ما! شما ابتری و ادامه نداری، مقصود ادامه نسل ظاهری نیست، بلکه مقصود، ادامه نبوت، ادامه هدایت و ادامه نور نبی اکرم است. به پیامبر گفتند: «اگر شما بروید، نورتان هم قطع می‌شود». خدا می‌فرماید: بی‌خود می‌گویند، تو کوثر داری. حضرت زهرا^(ص) آن کوثری است که دو حقیقت از طریق او در عالم جاری می‌شود و می‌ماند؛ یکی قرآن و یکی اهل بیت^(ع).

منبر حجت الاسلام والمسلمین میرباقری

کوثر: برکتی به اندازه کل عمر دنیا

بعضی‌ها فقط هفتاد سال عمر کردند اما به اندازه هفتصد سال خاصیت داشتند. شما به گورستان ابن بابویه شاید رفته باشید، مقبره شیخ صدوق در آن‌جاست. ایشان هزار و خورده‌ای سال پیش زندگی می‌کرد. تقریباً نزدیک دوره غیبت صغری زندگی می‌کرد. پدرش علی تا پنجاه‌سالگی فرزند نداشت، خدمت سومین نایب امام زمان^(عج)، حسین بن روح بن ابی‌بحر نوختی، رسید و عرض کرد: آقا! شما نایب امام زمانید، با حضرت ارتباط دارید، حاجات مردم را خدمت ایشان می‌رسانید، به ایشان بگویید من تا این سن، نسل و اولادی ندارم. دعایی برای من بکنند. ایشان دو جمله برای او نوشتند: «بسم... الرحمن الرحیم. خدا به زودی فرزند بابرکتی به تو خواهد داد». مدتی بعد محمد، همان شیخ صدوق، به دنیا آمد. ایشان هفتاد سال عمر کرد. در این مدت، سیصد جلد کتاب نوشت که یکی از این سیصد کتاب، کتابی بود که از معروف‌ترین منابع حدیث شیعه شد. شاگردان زیادی هم داشت. یکی از شاگردانش شیخ مفید بود. این می‌شود عمر بابرکت. خودش هم با افتخار می‌گفت: «من با دعای امام‌زمان به دنیا آمدم». حضرت زهرا^(ص) هم هجده ساله بودند. در بعضی منابع بیست سال را هم ذکر کرده‌اند. به هر حال ایشان از هجده تا بیست سال، بیشتر در این عالم نبودند. اما همین مدت کوتاه، برکت و خاصیتی داشت. یکی از القاب ایشان «مبارکه» است. برکت و خاصیت ایشان به اندازه کل عمر دنیاست؛ یعنی تا قیامت هر خیری که از پیغمبر^(ص) به فردی می‌رسد، هر خیری که از قرآن به فردی می‌رسد، هر خیری که از عترت به فردی می‌رسد، به واسطه حضرت زهرا^(ص) است؛ برای همین است که به ایشان علاوه بر مبارکه، کوثر هم می‌گویند؛ «إِنَّا أَعْطَيْنَاكَ الْكُوثَرَ؛ ما به تو خیر کثیر عطا کردیم».

منبر حجت الاسلام والمسلمین مسعود عالی